

י"ע אחאי השמיט הר"ם צפ"ה כל"ו מהל' תפלה
דחסור להתפלל בצקתא וי"ל דס"ל דליכא
חסורא להתפלל בציקתא ורק דהוי חסרון גרידא
וכדמשמע לישראל דר"כ חזק עלי חיינו דהוי זלזול

בתפלה אך לא הוי חסור דהא לא נקט חסור להתפלל
בצקתא וא"כ י"ל דכיון דלא הוי חסור חלא זלזול
גרידא לא הזכירו הר"ם דהא כך מעלה בתפלה במקום
נמוך נמי לא הזכיר (ועי' מש"כ בסיומן ה').

וזה אשר כתב אלי להשיב לי כב' מו"ר מרן הגאון
הגדול ר' משולם דוד הלוי סאלאווייציק שליט"א.

רוב שלו' וברכה וכט"ס למע"כ יקירי ורב חביבי
הרב הגאון שי'. אחרי הברכה ודשה"ט מכתבו
הגיעני.

שייך לדף ט'

ומה שהקשה על פירש"י בצרכות ט' ד"ה ומה שלמים
וכו' לא שיאכלנו ציום וכו' עיי"ש, והעיר דלמה
לא יבא נאכל גם ציום שצינתים הרי הוקש לשלמים, וכן
הק' גם על פירש"י צפסחים ק"כ דפליג על פירש"י
עיי"ש, למה לא נקט טעמא משום דהוקש לשלמים עכ"ד,
הרי הדבר פשוט, שהרי דריש שם מקודם צסוגי'א
צלילה הוא נאכל ולא ציום עיי"ש, וא"כ הרי נאמר
דין דפסח לא נאכל ציום, ומשו"ה פירש"י בהדרשא
שא"כ מה שלמים וכו' דר"ל דיהא נאכל רק צי'
לילות ולא ציום שצינתים, ומשו"ה הולך הרש"י
לומר דהמיעוט דדריש מקודם לא צא למטע חלא ליום
שחיעתו שלפני לילה הראשון כלבד אצל מכאן ואילך
שפיר יכול לאכול גם ציום, וזה פשוט.

ומדברי רש"י חלו נראה דמתבאר, דהא דדרשין
צלילה הוא נאכל ולא ציום, אין זה דרשא
דציעין ליל י"ד דוקא לאכילת פסח, רק דהוי זה דרשא,
דציעין לאכילת פסח לילה ולא יום, והוי זה דין מיוחד
צפסח דציעין לילה לאכילתו, דהרי כאן ה"י ס"ד משום
דהוי בשלמים הוא נאכל צי' לילות ולא ציעין לאכילתו
דוקא ליל י"ד, ומ"מ פירש"י דשייך בזה הדרשא
דצלילה הוא נאכל ולא ציום, הרי דצחק דרשא נאמי
דין מיוחד צפסח דאינו נאכל חלא צלילה ולא ציום,

כן נראה לכאורה, והנה צת"כ ויקרא פי"ה בן עזאי
חומר חונן נאכלין חלא צלילה וכו', וצפ"ה הראצ"ד שם
הואיל ומכא פסח קאתו כפסח דמו לגמרי וכו' עיי"ש,
ושמעתי להק' ע"ז דמאי שייך צמותה הפסח דין דאינו
נאכל חלא צלילה כפסח הרי צפסח עיקר הדין הוא
דציעין ליל י"ד, א"כ צמותה הפסח הרי לא שייך זה
ע"כ, ולפימ"ש דצאמת צפסח ישנו דין דציעין לילה
דוקא לאכילתו, אחי שפיר, ואדרבה מהך ת"כ הוי
ראי' לזה, ואפי' לפירש"י דפליג על פירש"י וס"ל
דהי' נאכל לפי ס"ד גם ציום שצינתים, חולס הרי
גם לדבריו עכ"פ ציום השחיטה לא נאכל, משום כך
דרשא דצלילה הוא נאכל וכו' עיי"ש, והא דאין נאכל
ציום השחיטה הרי אין זה מחמת חסרון דליל י"ד
שהרי ס"ד שיהא נאכל לצי' לילות ויום, רק דהוי זה
דין מיוחד דאינו נאכל ציום השחיטה, וא"כ שפיר
שייך צמותה הפסח כך דינא דלא נאכל חלא צלילה
כפסח, כיון דלמעשה מותר הפסח אינו נאכל חלא
ליום ולילה וציום אינו נאכל משום דהוי יום השחיטה,
וע"כ ס"ל לצי"ע דאינו נאכל חלא צלילה, ומבוארים
שפיר דברי הת"כ גם לפירש"י, ול"ע עוד בזה.

שייך לדף כ"ו

מה שהעיר על מה שהוצא בשם חא"י הגה"ח זלוק"ל
דהדלה אינו דין צמעריו של מולש"ק, רק דהוא
דין בתפלה ראשונה של חול, וע"כ צשכח להתפלל
מעריב צמו"ש דמתפלל צשחרית שחיס מצדיל צראשונה
אף דהוי שחרית עכ"ד, והק' מהא דכתב צמור חו"ח
ר"צ דצשכח מנחה צשצח דמשלים צמו"ש שחיס מצדיל
צראשונה שיש להקדים אותה שזמנה עכשיו ואינו מצדיל
צשני' שהיא לתשלומין עיי"ש, הרי דדוקא משום כך

טעמא מצדיל צראשונה ולא משום דהיא תפלה ראשונה של חול, ואדרבה משמע שאם הי' יכול להקדים אותה של תשלומין הי' מצדיל אז בשני, ולא צראשונה, ולפי"ד אל"ז הגה"ח ז"וק"ל הרי בכל אופן יש לו להצדיל צראשונה שהיא תפלה ראשונה של חול עכ"ד, וצאמת שגם לי הוקשה כן מכבר בעת למדי מס' ברכות, ועיי"ש בפירש"י דף כ"ו ד"ה מצדיל צראשונה פעם ראשונה מתפלל בשביל תפלה של עכשיו לפיכך חומר זה הצדלה וכו' עיי"ש, הרי דנתן טעם מדוע מצדיל צראשונה דוקא ולפי"ד אל"ז ז"ל למ"ל לטעמים בזה הרי לריך להצדיל בתפלה ראשונה של חול ולצ"ק. ועיי"ש בסוגיא דמסיון הך דהצדיל בשני ולא הצדיל צראשונה שני עלתה לו בקשיא, ומ"מ הופסק זה בפוסקים וכתבו הטעם בזה דכיון דלא הצדיל צראשונה רק בשני גלי דעתא דראשונה לשם תשלומין ושני משום חוצה ואין להקדים של תשלומין, עיי"ש בר"ף וברא"ש ובעור חו"ח ר"צ ובמג"א ק"ח אות י"ד וצביאור הגר"א אות ט"ז שם יעו"ש, הרי מצוה דבהא דלא מצדיל הוי גילוי דעת שהיא לתשלומין (ועי' פירש"י שם ד"ה שני עלתה לו וכו' גילה דעתו וכו' עיי"ש) ולדברי אל"ז ז"ל הרי הצדלה הוי דין בתפלה ראשונה של חול ואיזה גילוי דעת הוי בזה, ולכאורה נראה מכל זה דזה ודאי דבתפלה שמתפלל בשביל תשלומין לשל תפלה שבת לא שייך שיצדיל בה, אפי' כשמתפלל אותה בחול, ומש"כ בשם אל"ז הגה"ח ז"וק"ל דזה דין בתפלה ראשונה של חול, זהו רק בתפלה דהוי משום חוצה היום של חול, דהיינו בשבת ערבית צמו"ש ומתפלל בשחרית שמים, אבל בשבת מנחה בשבת דמתפלל בערבית שמים ואחת הוי לתשלומין בשביל חוצה תפלה מנחה של שבת, לא שייך שיצדיל בה, ושפיר כתבו צראשונים דכיון דלא הצדיל צראשונה הוי זה גילוי דעת דמתפלל אותה לתשלומין, ולא קשה מזה כלל לדברי אל"ז ז"ל וכמש"כ, ומצוה גם הטעם דנתן בפירש"י מדוע מצדיל צראשונה עיי"ש וכמש"כ, דהצדלה שייך רק בתפלה שהיא לשל חוצה חול ולא לשל תשלומין לחוצה תפלה של שבת (ועיי"ש בפירש"י דכתב והשני היא בשביל תשלומי תפלה שבת אינו מצדיל בה עיי"ש).

ולכאורה צ"ק הרי כיון דכתב דמצדיל צראשונה אל"כ לא שייך שיצדיל גם בשני, ולמ"ל טעמים מדוע אינו מצדיל בשני, וכי ס"ד שניצטי צי פעמים הצדלה, ואפי' הי' נימא דהצדלה זה דין בתפלה של מו"ש ג"כ לעי"ק בזה לכאורה, ומכו אם יאוייר שיתפלל שני פעמים מעריב צמו"ש אם שייך שניצטי צי הפעמים הצדלה, ולפימס"כ חולי י"ל דרש"י בה' לאשמעין בזה ליסוד ועיקר הדבר, שיש צאמת דין דאינו מצדיל בתפלה שהיא לחוצה תשלומין לשל שבת, וע"כ אינו מצדיל בשני, וזהו כוונתו צמס"כ דהשני היא בשביל תשלומי תפלה שבת אינו מצדיל בה, ועי' צמג"א שם שכתב דדוקא בעשה צמוד אבל אם שבת מלהצדיל צראשונה ולא שהרי לא גילה דעתו עיי"ש, ומכו באופן כזה אם לריך ושייך שיצדיל בהשני, ד"ל דכיון דהשני הוי לתשלומין של חוצה תפלה של שבת, לא שייך שיצדיל בזה, וכמש"כ בפירש"י דזה דין דאינו מצדיל בשני, ול"ע עוד בזה), ומיושב בזה גם הקושי מדברי הטור דנתן טעם דלריך להצדיל צראשונה שיש להקדים אותה שזמנה עכשיו וכו' וכמש"כ דבאופן כזה צאמת תלוי זה בהא דהתפלה הוי בשביל עכשיו ולא בשביל חוצה תשלומין וכמש"כ.

מה שהציאו בתוס' בברכות שם ד"ה טעם וכו' מדברי הר"ף להך פלוגתא דלא הזכיר ר"ח עיי"ש, ל"צ לכאורה, דהרי שם בהזכרה סדרת פלוגתתם הוי משום דלא יד"ח תפלה י"ח רק לריך לחזור ולהתפלל משום ^{הזכרה} ע"כ שפיר שייך לומר דלא ירויח כלום, אבל בדברי הר"ף דמייירי בהקדים תשלומין דאז הרי לא ילא יד"ח תשלומין ותפלה ומאי שייך בזה להך פלוגתא (ועי' רא"ש וש"ע דפסקו כהר"ף והציאו גם הך פלוגתא) ול"ע בזה לכאורה, (ודוחק לומר דחולי הציאו מזה לעיקר הדין דאם יוצאין יד"ח תפלה בלא הזכרה גם בהקדים תשלומין לחוצה הי' יוצא יד"ח וממילא דלא שייך שיצטרך לחזור ולהתפלל ול"ע בזה).

ובזה אחתום בצרכה מרובה ונאמנה מלו"ג.

משולם דוד הלוי סאלאווייצי

כ"צ ענת התשל"ד ירושלים ת"ו.